

บทที่ 1

บทนำ

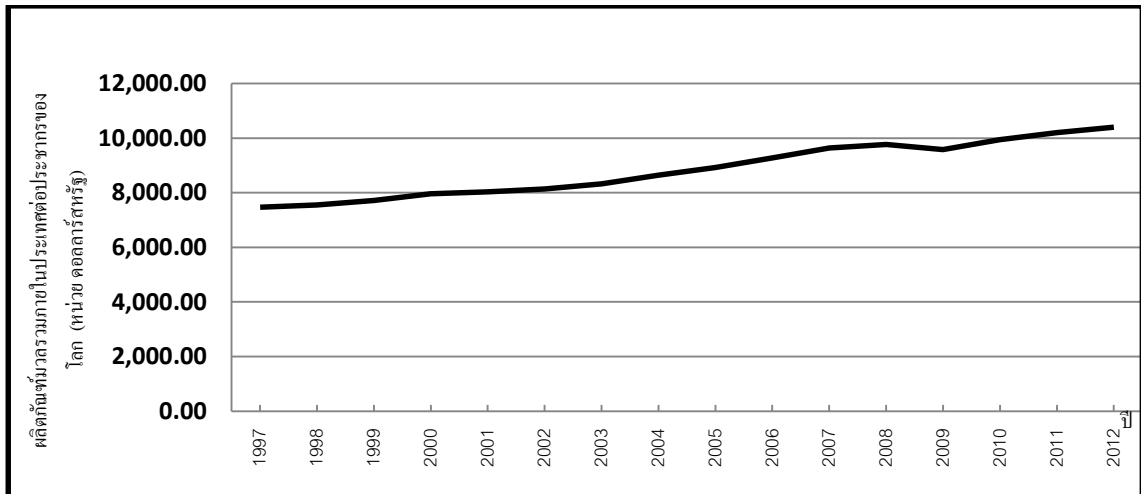
1.1 ที่มาและความสำคัญ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นเป้าหมายหลักสำคัญประการหนึ่งผู้กำหนดนโยบายเศรษฐกิจต่างก็ให้ความสำคัญ เนื่องจากว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจจะเพิ่มระดับความเป็นอยู่ของประชากรได้ การพัฒนาเศรษฐกิจมิใช่เป็นแต่เพียงกระบวนการซึ่งทำให้รายได้เพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่การกระจายรายได้จะต้องเป็นไปอย่างเสมอภาคประชาชนส่วนใหญ่จะต้องได้รับประโยชน์จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน และแก้ไขปัญหาวางงานตลอดจนสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามการพัฒนาประเทศได้นั้น ต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมาก เพื่อใช้ในการดำเนินงานกิจการต่างๆ ซึ่งรัฐบาลของแต่ละประเทศ ก็พยายามแสวงหารายได้ให้กับประเทศในรูปแบบต่างๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนา

แม้รัฐบาลแต่ละประเทศจะมีการกระตุ้นเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ แต่ยังมีปัจจัยหลายอย่างที่เป็นอุปสรรคทำให้การกระตุ้นเศรษฐกิจไม่ประสบผลสำเร็จ และเป็นเหตุให้การพัฒนาเศรษฐกิจเกิดการชะลอตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศทั่วโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) คาดว่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 3.6 ในปีค.ศ. 2014 จากเดิมที่ร้อยละ 2.9 ในปี 2013 (IMF, 2014)

หากพิจารณาภาพที่ 1.1 ที่แสดงถึงผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของทุกประเทศทั่วโลกต่อประชากรโลก ณ ราคาคงที่ปี 2005 ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 ถึงปี ค.ศ. 2012 จะเห็นได้ว่าจากปี ค.ศ. 1997 ที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของโลกมีค่า 7,469 ดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นเป็น 10,395.60 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี ค.ศ. 2012 ถึงแม้ว่าในช่วงปีค.ศ.1997 ถึง ค.ศ. 2012 จะเกิดวิกฤติเศรษฐกิจครั้งใหญ่ถึง 2 ครั้งคือ วิกฤติต้มยำกุ้งในปีค.ศ. 1997 วิกฤติสินเชื่อบีบไซปรัส ค.ศ.2007 แต่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของโลกก็ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐ)

ภาพที่ 1.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากรของทุกประเทศทั่วโลก

ที่มา : World Development Indicator, 2012

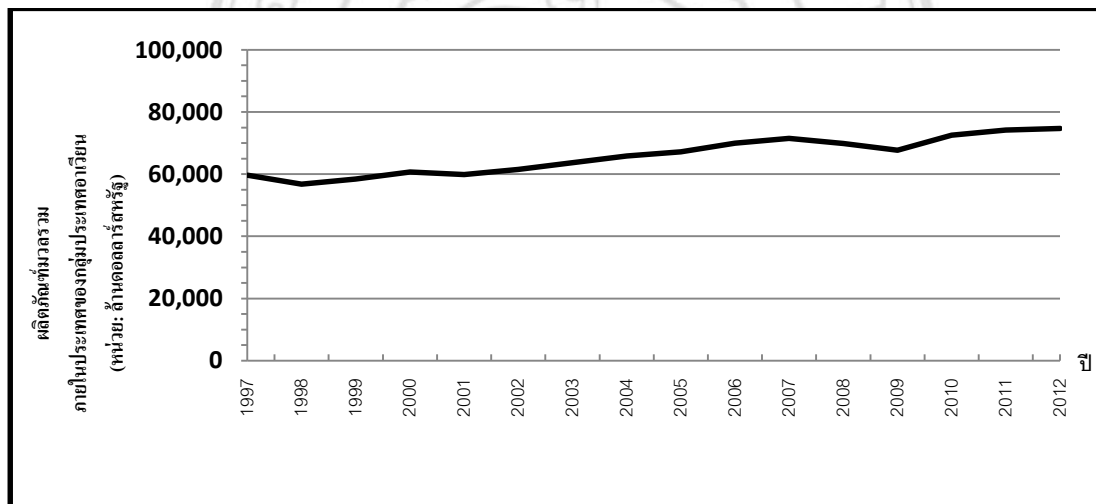
ในยุคโลกาภิวัตน์ประเทศต่างๆต้องประสานประโยชน์ และพึ่งพากันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาที่ต้องการยกระดับการครองชีพ และเพิ่มความมั่นคงของประเทศให้เท่าเทียมกับประเทศที่พัฒนา ตอบสนองการเพิ่มขึ้นของภาวะการพึ่งพาเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นความเจริญเติบโต จึงต้องรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อร่วมมือกันในการเสริมสร้างและรักษาประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน

การรวมของกลุ่มอาเซียน(ASEAN: Association of Southeast Asia Nations) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศสมาชิกเริ่มแรกมี 5 ประเทศประกอบด้วย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ซึ่งปัจจุบันกลุ่มอาเซียนมีสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ซึ่งเป็นประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมด โดยมีสมาชิกที่เพิ่มขึ้นมาในภายหลัง คือ บรูไน พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เวียดนาม และกัมพูชา ซึ่งกลุ่มอาเซียนมีประชากรรวมกันประมาณ 600 ล้านกว่าคน มีอัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ประมาณ 3.62 ล้านล้านเหรียญสหรัฐในปี 2012 การก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ข้างไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงปลอดภัยทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และวัฒนธรรม บนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อมุ่งเน้นให้เป็นตลาด และฐานการผลิตเดียวกัน โดยประเทศสมาชิกหลักได้ทยอยลดภาษีสินค้านำเข้าเกือบทุกรายการจนเหลือร้อยละ

ละ 0 ไปแล้วตั้งแต่ปี 2010 ดังนั้นในปี 2015 จะมีเพียงการเปิดเสรีการค้าเพิ่มขึ้นในส่วนของกลุ่มประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam: CLMV) ที่ต้องลดภาษีให้เหลือร้อยละ 0 เท่ากับประเทศอาเซียนอื่นๆ และให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกในอาเซียน เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาอันจะนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน (ศูนย์ข้อมูลความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2012)

หากพิจารณาภาพที่ 1.2 จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศแต่ปี ค.ศ. 1997 ถึง ค.ศ. 2012 ของกลุ่มประเทศอาเซียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่บางปีก็ลดลง โดยเฉพาะในปี ค.ศ. 2009 จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มประเทศอาเซียนมีอัตราที่ลดลงซึ่งสาเหตุเกิดมาจากวิกฤตการเงินโลกในปี ค.ศ. 2008 ทำให้ประเทศที่ผลิตสินค้าส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกามีอัตราที่ลดลง

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

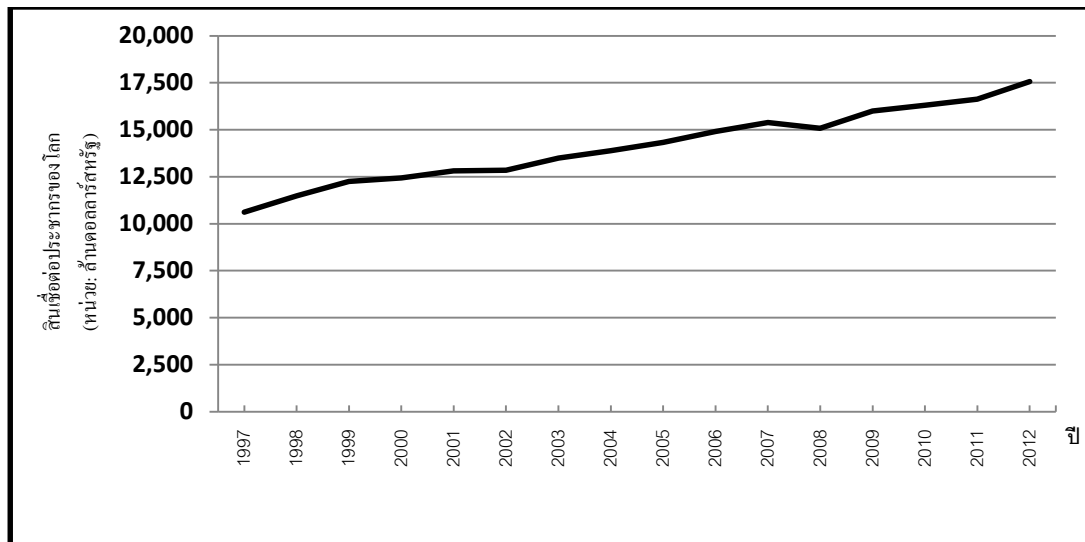
ภาพที่ 1.2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของกลุ่มอาเซียน

ที่มา : World Development Indicator, 2012

การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความสมดุล และกระจายความมั่นคง เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ ต้องเป็นการเติบโตที่ยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งต้องได้อาศัยความร่วมมือจากหลายๆภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาล และเอกชน ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนา ส่วนด้านเอกชนดำเนินตามที่รัฐบาลวางไว้ เพื่อช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการขยายตัว สิ้นเชิงจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นตัวช่วยที่จะสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับประเทศ เป็นการขยายโอกาสในการลงทุน นอกจากการช่วยเหลือของงบประมาณรัฐที่มี

ข้อจำกัด สินเชื่อยังมีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ นโยบายดังกล่าวนี้เป็นการช่วยเหลือให้คนมีงานทำ รู้จักจัดสรรทรัพยากร และใช้เงินทุนเข้าในการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ (Levine 1997, Papaioannou (2007) and Zhuang et al (2009) กล่าวว่าระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดการรวบรวมเงินออมจากผู้ออมรายย่อยสู่การลงทุนขนาดใหญ่ด้วยต้นทุนที่ลดลง

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ภาพที่ 1.3 สินเชื่อภายในประเทศต่อประชากรของโลกตั้ง

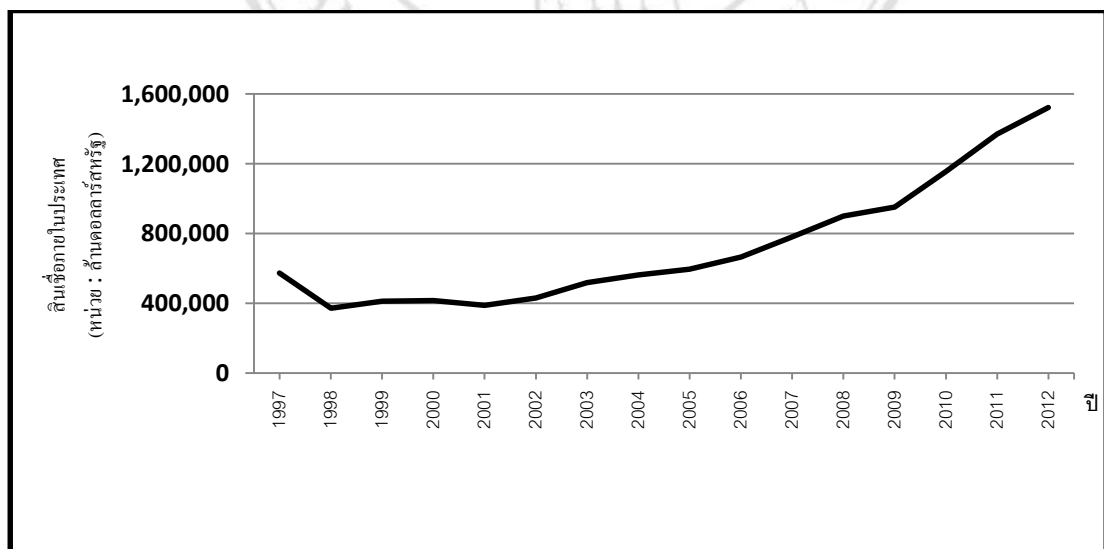
ที่มา : World Development Indicator, 2012

หากพิจารณาจากภาพที่ 1.3 จะเห็นว่าสัดส่วนสินเชื่อภายในประเทศของโลกระหว่างปี ค.ศ.1997-ค.ศ. 2012 มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นแม้ว่าจะมีการลดลงในบางปีคือ ปี ค.ศ. 2002 สินเชื่อมีอัตราที่ลดลงซึ่งมีสาเหตุมาจากการชะลอตัวเศรษฐกิจของสหรัฐฯและญี่ปุ่นมีการหดตัวส่งผลให้ความต้องการสินค้านำเข้าและสินค้านำเข้าในตลาดส่งออกลดลงและการลดปริมาณการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตน้ำมัน (Organization of Petroleum Exporting Countries : OPEC) ทำให้ราคาน้ำมันในตลาดโลกสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อธุรกิจอุตสาหกรรมของประเทศต่างๆและทำให้การดำเนินนโยบายของรัฐในประเทศต่างๆเกิดความล่าช้า และในปี ค.ศ.2008 จะเห็นได้ว่าสินเชื่อบีบอัดลดลงอย่างมากสาเหตุมาจากวิกฤตสินเชื่อซับไพรม์ (Subprime Mortgage Crisis) หรือ วิกฤตซับไพรม์ และยังรู้จักกันในชื่อสินเชื่อด้อยคุณภาพ (ในประเทศไทยเรียกว่าวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์) วิกฤตการณ์นี้เป็นปัญหาเศรษฐกิจที่ปรากฏให้เห็นชัด คือการที่ความคล่องตัวของตลาดสินเชื่อทั่วโลกและระบบธนาคารลดลง ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการชบเซาของตลาดอสังหาริมทรัพย์ในสหรัฐอเมริกา การกู้ยืมและ

การให้กู้ยืมที่มีความเสี่ยงสูง และระดับหนี้สินของบริษัทและบุคคลที่สูงเกินไป วิกฤติครั้งนี้มีผลหลายขั้่นและค่อยๆเผยให้เห็นความอ่อนแอในระบบการเงินและระบบควบคุมทั่วโลก

การรวมกลุ่มของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เสริมสร้างบรรยากาศการลงทุนจากภายในและต่างประเทศมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดช่องว่างของการพัฒนา โดยการกระจายประโยชน์ไปยังกลุ่มต่างๆ เพื่อตอบสนองแรงผลักดันดังกล่าวรัฐบาล และภาคเอกชน ของแต่ละประเทศ จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆเช่น เศรษฐกิจ สังคม และการบริการทางโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งการเตรียมความพร้อมดังกล่าว รัฐบาลของแต่ละประเทศจำเป็นต้องมีการจัดสรรเงินทุน และจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ โดยการร่วมมือกับภาคเอกชน นโยบายของสินเชื่อจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และต้องนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญ และดำเนินงานภายใต้กรอบของนโยบายสินเชื่อ และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดหนี้เสียซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ Kaminsky et al (1999) กล่าวไว้ว่าการเปิดเสรีทางการเงินสามารถนำไปสู่วิกฤตได้เช่นกันถึงแม้ว่าการเปิดเสรีทางการเงินจะช่วยเสริมสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากขึ้นการลงทุนมากขึ้น สินเชื่อขยายตัวมากขึ้น แต่ถ้าการขยายตัวมากเกินไปก็จะเกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้

(หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ภาพที่ 1.4 สินเชื่อภายในประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนตั้งแต่ปี ค.ศ.1997 – ค.ศ. 2012

ที่มา: Asian Development Bank, 2012

หากพิจารณาภาพที่ 1.4 แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 ถึงปี ค.ศ. 2012 สินเชื่อภายในประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แต่มีบางปีที่สินเชื่อภายในประเทศลดลงจากปีก่อนหน้านั้นคือปี ค.ศ.1998 มูลค่าสินเชื่อภายในประเทศลดลงจาก 573 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 1997 เหลือเพียง 371 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ.1998 ซึ่งสาเหตุของการลดลงเกิดมาจากวิกฤตการเงินในเอเชียซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายประเทศ วิกฤตการณ์ดังกล่าวเริ่มขึ้นในประเทศไทย เมื่อค่าเงินบาทลดลงอย่างมากอันเกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาลไทยในเวลานั้นที่ลอยค่าเงินบาทตัดการอ้างอิงสกุลดอลลาร์สหรัฐในภาวะที่มีเงินทุนระหว่างประเทศไหลเข้าออกเสรี และได้ขยายออกนอกประเทศส่งผลให้ค่าเงินในประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศญี่ปุ่นทรุดตัวลงตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลงรวมไปถึงราคาสินทรัพย์และทำให้นี้เอกชนเพิ่มขึ้น

สินเชื่อภายในประเทศเป็นหนึ่งในเครื่องมือการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของรัฐบาลเพื่อให้เศรษฐกิจมีการขยายตัว โดยการให้สินเชื่อในแต่ละปีจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลที่จะต้องเน้นในการพัฒนาในด้านใด โดยสินเชื่อภายในประเทศจะแบ่งออกเป็น 2 ภาคส่วนคือ สินเชื่อภาครัฐ และสินเชื่อภาคเอกชน

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนสินเชื่อภาครัฐบาลและเอกชนของกลุ่มประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 – ค.ศ. 2012 (ร้อยละของสินเชื่อรวมภายในประเทศ)

จำนวนปี	ภาครัฐ (ร้อยละ)	ภาคเอกชน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
1997	6.51	93.49	100
1998	7.50	92.50	100
1999	24.34	75.66	100
2000	26.95	73.05	100
2001	26.48	73.52	100
2002	24.17	75.83	100
2003	23.16	76.84	100
2004	21.78	78.22	100
2005	20.07	79.93	100
2006	19.02	80.98	100
2007	17.27	82.73	100
2008	14.04	85.96	100
2009	15.81	84.19	100

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนสินเชื่อภาครัฐบาลและเอกชนของกลุ่มประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียน แต่ปี ค.ศ. 1997 – ค.ศ. 2012 (ร้อยละของสินเชื่อรวมภายในประเทศ) (ต่อ)

จำนวนปี	ภาครัฐ (ร้อยละ)	ภาคเอกชน (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
2010	13.10	86.90	100
2011	11.64	88.36	100
2012	10.04	89.96	100

ที่มา: ADB: Asian Development Bank, 2012

จากตารางที่ 1.1 แสดงให้เห็นว่าแต่ปี ค.ศ. 1997 ถึงปี ค.ศ. 2012 สินเชื่อภายในประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียนที่แยกตามภาคส่วนที่ให้อุปสงค์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แต่มีบางปีที่สินเชื่อภายในประเทศที่แยกตามภาคส่วนที่ให้อุปสงค์ลดลงโดยเฉพาะสินเชื่อที่ให้ออกเอกชน ลดลงจากปีก่อนหน้านั้นคือปี ค.ศ.1999 มูลค่าสินเชื่อภายในประเทศลดลงจากร้อยละ 92 ในปี ค.ศ. 1998 เหลือเพียงร้อยละ 75 ในปี ค.ศ.1999 ซึ่งมีสาเหตุจากอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นสูงประกอบกับการบริโภคลดลง

เมื่อพิจารณาสินเชื่อภายในประเทศที่มาจากฐานข้อมูลของธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) และผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ที่มาจากฐานข้อมูลธนาคารโลก (World Bank) ของกลุ่มประเทศอาเซียน พบว่าสินเชื่อภายในประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มเติบโตไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นจึงเป็นประเด็นสนใจในการทำการศึกษาค้นคว้า

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์สินเชื่อภายในประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียน

1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสินเชื่อภายในประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลพาแนล (Panel data)

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางให้กับผู้วางนโยบายในการกำหนดทิศทางสินเชื่อในการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานหรือผู้สนใจสามารถไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสินเชื่อภายในประเทศกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นการศึกษาข้อมูลทฤษฎีภูมิแบบพาแนล (Panel) เป็นข้อมูลรายปี ย้อนหลัง 16 ปี ตั้งแต่ปี 1997 ถึงปี 2012 ของกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้งหมด 7 ประเทศ คือ ไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา เวียดนาม สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐอินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่ ปี 2005 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ฐานข้อมูลธนาคารโลก(World Bank) ตัวแปรสินเชื่อรวมภายในประเทศ ตัวแปรสินเชื่อของภาครัฐและตัวแปรของสินเชื่อภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ปี 2005 (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ฐานข้อมูลธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ยกเว้นข้อมูล 3 ประเทศคือพม่า บรูไน และสิงคโปร์ มีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์)

1.5 นิยามศัพท์

- 1.5.1 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic growth) หมายถึง การขยายตัวของผลผลิตในเชิงปริมาณ (Quantitative dimension) คือ ดูจากความสามารถของประเทศในการผลิตสินค้าต่างๆ ได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจวัดได้จากผลิตภัณฑ์ภายในประเทศต่อหัว ปริมาณสินค้า และการเพิ่มขึ้นที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจ แสดงถึงปริมาณสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Gross domestic product per capital)
- 1.5.2 สินเชื่อภายในประเทศที่กู้ยืมจากธนาคารนั้นหมายรวมถึง สินเชื่อที่รัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เอกชน ภาคธนาคาร และสถาบันอื่นๆ ที่ไม่ใช่สถาบันการเงินกู้ยืม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved